

Vexations, czyli mantra dla Kijowa

2023-10-02

Dwa miasta - Kraków i Kijów, dwa fortepiany - realny i wirtualny oraz trzydziestu pianistów, którzy utwór Erica Satie „Vexations” / „Udręki” zagrali łącznie 840 razy z rzędu. Od soboty, 30 września od godz. 6.00 do niedzieli, 1 października do godz. 17.00 trwało wyjątkowe wydarzenie zorganizowane z okazji 30. rocznicy współpracy Krakowa i Kijowa. 35 godzin refleksyjnej muzyki, której towarzyszyły obrazy z objętej wojną Ukrainy, złożyły się na krakowską mantrę dla Kijowa, muzyczną modlitwę o pokój w Ukrainie.

- Kraków i Kijów są miastami partnerskimi od trzech dekad. Zwykle świętujemy takie jubileusze, przybliżając mieszkańcom Krakowa różne oblicza kultury miasta partnerskiego. Teraz jednak sytuacja jest wyjątkowa, w Ukrainie trwa wojna. A świętowanie jubileuszy nie idzie w parze z dramatem wojny. To czas, kiedy kurtuazyjne wizyty i projekty kulturalne zastępuje pomoc humanitarna, działania na rzecz osób w kryzysie uchodźstwa i - dodatkowo - gesty solidarności, takie jak „Mantra dla Kijowa” - mówił prezydent Krakowa Jacek Majchrowski.

Performance był unikatowym na skalę światową wydarzeniem, które przebiega na żywo w dwóch krajach. Nył przy tym wyrazem solidarności z narodem ukraińskim i równocześnie częścią obchodów 30-lecia współpracy partnerskiej Krakowa i Kijowa oraz wydarzeniem towarzyszącym Festiwalowi Muzyki Otwartej „Muzyka w Starych Balicach”.

Skomponowany pod koniec XIX w. „Vexations” to niespełna dwuminutowy utwór, który nigdy nie został publicznie wykonany za życia kompozytora. Przeszkodą był wymóg wykonania go 840 razy, co udało się dopiero pierwszy raz amerykańskiemu kompozytorowi Johnowi Cage’owi w 1963 r. Ostatni raz w pełnej wersji utwór przez 35 godzin grał w 2012 r. francuski pianista Nicloas Hovarth.

- Utwór Satiego jest muzyczną mantrą, modlitwą, medytacją, ekumenicznym narzędziem refleksji pozostawiającym odbiorcę w stanie zawieszenia. Ekstremalna liczba powtórzeń utworu powoduje u słuchacza rodzaj transu i skupienia. To nie jest muzyka, która ma się podobać. Ona ma oddać stan trwania w czymś, co jest niezależne od słuchacza. W tej właśnie udręce uczestnictwa w spektaklu, którego się jest częścią. Ukraińcy znaleźli się w sytuacji, w której nie mieli żadnego wpływu na to, jak potoczy się ich życie, czy będą musieli porzucić swój dom, pożegnać idącego na front ojca czy męża. W tym sensie jest to wyraz artystycznej solidarności i współodczuwania tego, z czym musi się mierzyć naród ukraiński jako całość, ale też każdy obywatel - tłumaczył dr Mateusz Zubik, pomysłodawca projektu, dyrektor Festiwalu Muzyki Otwartej „Muzyka w Starych Balicach”.

W krakowskim kinie „Kijów” pod ekranem projekcyjnym stanął fortepian, na którym 30 pianistów naprzemiennie wykonywało utwór po 28 razy. Całość prezentacji zajęła więc ponad 30 godzin ciągłej gry. Pianistami-performerami były zarówno osoby zawodowo zajmujące się muzyką, uczniowie szkół muzycznych, studenci akademii muzycznych, jak i pasjonaci gry na fortepianie, którzy wykonują na co dzień inne zawody.

**Magiczny
Kraków**

Zagrali*.

Sobota, 30 września:

- 6.00 – **dr Mateusz Zubik**
- 7.10 – **Faustyna Krajewska**
- 8.20 – **Radosław Goździkowski**
- 9.30 – **prof. Mariola Cieniawa**
- 10.40 – **prof. Marek Szlezer**
- 11.50 – **dr Mateusz Kurcab**
- 13.00 – **prof. Gajusz Kęska**
- 14.10 – **dr Piotr Kowal**
- 15.20 – **Gabriela Kołodziej**
- 16.30 – **Krzysztof Majczak**
- 17.40 – **Aleksandra Zagórska**
- 18.50 – **dr Wioletta Fluda-Tkaczyk**
- 20.00 – **dr hab. Sławomir Cierpiak**
- 21.10 – **Jordan Anthony Francis**
- 22.20 – **Marian Michalski**
- 23.30 – **Kamil Serefko**

Niedziela, 1 października:

- 0.40 – **Olga Michałowska**
- 1.50 – **Eligiusz Skoczylas**
- 3.00 – **Barbarics Csanad**
- 4.10 – **Peter Bubola**
- 5.20 – **Mykola Sych**
- 6.30 – **Jakub Staśto**
- 7.40 – **Katarzyna Gabryś**
- 8.50 – **Sebastian Locher**
- 10.00 – **Przemysław Repeć**
- 11.10 – **Waldemar Król**
- 12.20 – **Filip Kostecki**
- 13.30 – **Karolina Krupa**
- 14.40 – **Anna Wielgus**
- 15.50 – **Miron Gomułka**

** Godziny występów były orientacyjne i mogły ulec zmianie.*

Na ekranach kina śledzić można było wizualny performance, który połączył Kraków z kijowskim „Centrum Kraków”. Przygotowali go polscy i ukraińscy artyści z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

– Tworzymy sytuację multimedialną, dzięki której dwa równoległe elementy projektu będą się ze sobą łączyć i mieszać. Będzie to coś, co można porównać do wielogodzinnego kolażu dwóch miejsc, dwóch

**Magiczny
Kraków**

światów i muzycznego performansu – mówił Roman Dziadkiewicz z Ukraïnatv, niezależnej, eksperymentalnej telewizji internetowej.

Z uwagi na działania wojenne na terenie Ukrainy, niemożliwy był transport fizycznego fortepianu do Kijowa, dlatego utwór na żywo zabrzmiał tylko w Krakowie. Niemniej artyści z krakowskiej ASP byli w stolicy Ukrainy i stamtąd łączyli się na żywo z kinem Kijów w sprzeciwie wobec wojnie wyrażonym językiem sztuki.

– Istotny jest tutaj aspekt solidarnościowy i wspólnotowy. Naszym zdaniem wykonanie „Vexations” przez 30 pianistów otworzy przestrzeń dla wspólnego tworzenia i przeżywania sztuki. Wierzymy, że właśnie „kolektywne odczuwanie” jest najpiękniejszym i najgłębszym wyrazem naszej solidarności z walczącym o wolność narodem ukraińskim. Jest artystycznym symbolem empatii – mówiła dr hab. Barbara Łypik-Sobaniec, prof. AMKP, dyrektor artystyczna Festiwalu Muzyki Otwartej „Muzyka w Starych Balicach”.

„Vexations” to artystyczna refleksja nad tragedią wojny zarówno w kontekście narodowym, państwowym, jak i osobistym, jednostkowym. Najistotniejszy jest tu sam fakt „stawania się” dzieła muzycznego w czasie przekraczającym możliwości percepcyjne potencjalnego odbiorcy, a nawet pojedynczego wykonawcy. Fakt ten ma symbolizować nieuchronność, nieprzewidywalność i fatalną niezależność procesu, który pomimo swojej osobności, ma bezpośredni i rzeczywisty wpływ na codzienność obywateli Ukrainy. Dzięki grupowemu wykonaniu utworu zyskuje on także wymiar odradzającej się (z uporem i mimo przeciwności) wspólnoty w przeżywaniu dramatu wojny i próby przewycięzania jej konsekwencji.

– Kiedyś nazwa Kijów, jaką ochrzczono krakowskie kino, nosiła na sobie piętno wymuszonej przyjaźni polsko-radzieckiej. Historia jednak „zagrała na nosie” rosyjskim okupantom i dziś Kijów stał się międzynarodowym symbolem walki o wolność, symbolem triumfu nad totalitaryzmem. Sztuka ze swej natury jest wolna i nawet wtedy, kiedy opresyjny system stara się narzucić jej ramy ona i tak się temu wymyka. Urodzony w Kijowie Michaił Bułhakow pisał, że rękopisy nie płoną. Nie mniej, nie więcej oznacza to, że nie da się zniszczyć tego, co sztuka z sobą niesie – przede wszystkim prawdy. Językiem muzyki chcemy opowiedzieć prawdę o cierpieniach narodu ukraińskiego. Przez 35 godzin kino „Kijów” będzie otwarte dla każdego, kto w ten symboliczny sposób chce poczuć się częścią wspólnoty mówiącej wojnie głośne nie – skomentował Miłosz Horodyski, prezes Apollo Film, artysta Instytutu Sztuk Progresywnych ASP w Krakowie.

Na wydarzenie zaprosili prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, mer Kijowa Vitalij Kliczko, organizatorzy Festiwalu Muzyki Otwartej „Muzyka w Starych Balicach”, Apollo Film, Yamaha oraz Instytut Sztuk Progresywnych ASP w Krakowie.

Mantrę dla Kijowa będzie można śledzić także online na kanale **UKRAÏNATV**.

PATRONAT HONOROWY: Ambasada Republiki Francji w Polsce

ORGANIZATORZY: Miasto Kraków, Miasto Kijów, Muzyka w Starych Balicach, Małopolska

**Magiczny
Kraków**

Manufaktura Sztuki, Kino Kijów, Klaster Kulturalny Kraków, UKRAiNATV, #StreamArtStudio, ASP Kraków

PARTNERZY STRATEGICZNI: Yamaha GmbH, Teatr Scena Stu, Fundacja Friedmana, Fundacja Złota Gwiazda, Instytut Zootechniki PIB, Veles, Gosia Baczyńska

PARTNERZY I SPONSORZY: Helios, Europolis e.v. Koeln, All Green, Nasz dom, Vintage Senacka, Jeger, Kimla, Karawan, Multeneo sp. z o.o., Honewit Studio, Spontan Studio, Gaztech, Romanowscy Fermy Drobiu, Apostolscy Meble, Subsidium, Wine&more

PATRONI MEDIALNI: Kraków.pl, Wyborcza.pl, Vogue Polska, KMag, Super Express, Krk News, Radio Kraków, Play Kraków, RMF FM (patronat redakcyjny)